

Asia: VN/7747/2024

Lausuntopyyntö hallituksen esitysluonnoksesta laeiksi yleistukilain, kotoutumisen edistämisestä annetun lain sekä yleisistä kielitutkinnoista annetun lain muuttamisesta

Yleistukilaki

Yleinen näkemyksenne työskentely- ja asumisaikavaatimuksen asettamisesta tavanomainen yleistuen saamisen edellytykseksi

Työskentely- ja asumisaikavaatimuksen voidaan nähdä parhaimmillaan kannustavan kotoutujaa hankkimaan riittävän kielitaidon ja kiinnittymään työelämään. Kotoutujien valmiudet oppia kieltä vaihtelevat kuitenkin huomattavasti, ja esimerkiksi ilman luku- ja kirjoitustaitoa tai vain omaa äidinkieltään osaavien kohdalla kielen oppiminen edellyttää pidempää aikaa. Siksi lainsäädännössä on huomioitava yksilölliset lähtökohdat. Tässä tulee huomioida yhdenvertaisuuden periaatteiden huomiointi.

- **Tavanomaisen yleistuen saamisen edellytykseksi asetettaisiin vaatimus työttömyysturvalain mukaisen työssäoloehdon täyttämisestä. Näkemyksenne työskentelyvaatimuksesta**

Työssäoloehdon asettaminen yleistuen edellytykseksi on tavoitteiltaan ymmärrettävä, mutta käytännössä haastava. Kotoutujien voi olla vaikea löytää riittävän pitkäkestoista ja palkkatuetonta työtä, jotta työssäoloehto karttuu täysimääräisesti. Lisäksi työssäoloehdon kertyminen on monelle vaikeasti hahmotettava kokonaisuus. Työllisyysmahdollisuudet vaihtelevat myös alueittain. Työssäoloehdon tiukka kytkeminen yleistukeen ei huomioi kotoutujien vaihtelevia lähtökohtia eikä alueellisia työmarkkinaeroja, ja siksi sen käyttöönottoa tulee arvioida erittäin huolellisesti.

- **Vaihtoehtoisesti tavanomaisen yleistuen edellytykset voisi täyttää kolmen vuoden asumisella Suomessa. Näkemyksenne asumisaikavaatimuksesta**

Asumisaikavaatimus on hyvä vaihtoehto niille henkilöille, joiden työllistyminen ja riittävän kielitaidon hankkiminen käytännössä vievät keskimääräistä pitemmän ajan. Esimerkkejä voivat olla luku- ja kirjoitustaidottomat henkilöt ja maahanmuuttajaäidit, joilla on pieniä lapsia.

Yleinen näkemyksenne kielitaitoa koskevista poikkeuksista työskentely- ja asumisaikavaatimuksen soveltamiseen

Ei kommentteja

- **Työskentely- ja asumisaikavaatimusta ei sovellettaisi henkilöön, jonka äidinkieli on suomi, ruotsi tai saame. Näkemyksenne tästä poikkeuksesta**

Poikkeus on perusteltu. Jos henkilöllä on jo suomen, ruotsin tai saamen kielen taito äidinkielenään, hänellä todennäköisesti on paremmat mahdollisuudet työllistyä Suomen työmarkkinoilla.

- **Työskentely- ja asumisaikavaatimusta ei sovellettaisi henkilöön, joka on osoittanut riittävän suomen tai ruotsin taidon (Eurooppalaisen viitekehyksen mukainen B1.1 taso) kielen kahdella osa-alueella. Näkemyksenne tästä poikkeuksesta**

Poikkeus on perusteltu. Jos henkilö on osoittanut riittävän kielitaidon tutkinnolla, hänellä todennäköisesti on paremmat mahdollisuudet työllistyä Suomen työmarkkinoilla kuin em. kieliä osaamattomalla.

- **Esityksessä on arvioitu, että suurin osa osoittaisi kielitaitonsa kotoutumiskoulutuksesta saatavalla todistuksella. Lisäksi mahdollistettaisiin maksuton keskitason YKI-tutkinnon suorittaminen. Näkemyksenne kielitaidon osoittamisen tavoista**

On tärkeää, että riittävän kielitaidon osoittaminen kuvataan selkeästi. Kriteerien tulee olla valtakunnallisesti yhtenäiset, jotta kotoutujat ovat keskenään tasavertaisessa asemassa.

- **Kielitadon osoittamisen tavat määritettäisiin tarkemmin valtioneuvoston asetuksessa. Näkemyksenne tätä koskevan asetuksenantovaltuuden antamisesta**

Kielitaidon osoittamisen tapoja voi olla useita ja ne voivat muuttua ajan myötä. Siksi on hyvä, että valtioneuvosto voi tarvittaessa antaa asiaa koskevia asetuksia tilanteen muuttuessa.

- **Työskentely- ja asumisaikavaatimusta ei sovellettaisi henkilöön, joka vamman tai muun vastaavan syyn takia voi osoittaa kielitaitoaan. Näkemyksenne tästä poikkeuksesta**

Esitys on perusteltu. Jos henkilöllä on kognitiivisista syistä johtuvia erityisiä vaikeuksia oppia ja osoittaa kielitaitoaan, tilanne ei todennäköisesti muutu ajan myötä. Lisäksi on tärkeää huomioida myös muut vammaisen henkilön oikeudet.”

- **Esityksen toimeenpanoon liittyy sekä Kelan että työvoimaviranomaisen toimivaltaan kuuluvia asioita. Näkemyksenne toimeenpanoprosessin toimivuudesta**

Ei kommentteja

Näkemyksenne yleistukilain 8 §:n mukaisen ulkomaalaista koskevan rajoituksen muuttamisesta tilapäisen suojelun oleskeluluvalla maassa olevien osalta

Ei kommentteja

Kotoutumisen edistämisestä annettu laki

Näkemyksenne palveluun pääsemisen takuujasta

On hyvä, että työvoimaviranomaiselle asetetaan selkeä määräaika työllistymistä tukevien tai suomen ja ruotsin kielitaitoa edistävien palvelujen järjestämiselle. Kuuden kuukauden aikaraja työnhaun käynnistymisestä on kuitenkin kotoutujan näkökulmasta liian pitkä – palveluihin tulisi päästä mahdollisimman varhain, jotta kotoutuminen pääsee kunnolla käyntiin. Neljän kuukauden määräaika olisi kohtuullisempi ja huomioisi myös työvoimaviranomaisen käytännön järjestelymahdollisuudet, kuten kesäajan.

Näkemyksenne takuujajan kuluessa tarjottavista palveluista

Kielitaito on usein keskeisin edellytys työllistymiselle, joten on perusteltua, että työvoimaviranomaisen tulee järjestää riittävää kielikoulutusta. On tärkeää varmistaa, että myös luku ja kirjoitustaidottomille tarjotaan riittävän pitkäkestoista valmentavaa opetusta. Erityistä huomiota tulisi kiinnittää maahanmuuttajaäiteihin, joilla ei ole aiempaa kokemusta koulunkäynnistä tai työelämästä.

Näkemyksenne takuujajan toteutumisen valvonnasta

Ei kommentteja

Laki yleisistä kielitutkinnoista

Näkemyksenne maksuttoman keskitason YKI-tutkinnon suorittamisen mahdollistamisesta

Ei kommentteja

Esityksen vaikutukset ja perustelut

Näkemyksenne esityksen vaikutuksista kotoutumisen kannusteisiin

Ei kommentteja

Näkemyksenne esityksen taloudellisista vaikutuksista

Ei kommentteja

Näkemyksenne esityksen muista vaikutuksista

Ei kommentteja

Näkemyksenne esityksen suhteesta perustuslakiin sekä EU-lainsäädännön ja muiden kansainvälisten velvoitteiden vaatimuksiin

Ei kommentteja

Voimaantulo

Näkemyksenne esityksen voimaantulosta

Ei kommentteja

Kotoutumistuki ja palveluun pääsemisen takuu aika koskisivat tilanteita, joissa henkilö muuttaa Suomeen ehdotetun lain tultua voimaan. Näkemyksenne tästä siirtymäsäännöksestä

On oikein ja kohtuullista, että uusi kotoutumislaki koskisi vain niitä henkilöitä, jotka muuttavat Suomeen lain voimaan tulon jälkeen.

Muuta lausuttavaa esityksestä

Muuta lausuttavaa esityksestä.

Ei kommentteja

Kainulainen Anna-Liisa
Kainuun hyvinvointialue

Kemppainen Anne
Kainuun hyvinvointialue - Anna-Liisa Kainulainen